

“Ən böyük planlarımızdan biri işğaldan azad olunmuş ərazilərdə məktəblərin tikilməsidir”

← Övvəlki səh.3

Ali təhsil sahəsində bir sıra beynəlxalq layihələrimiz uğurla davam edir. 4 beynəlxalq ikili diplom proqramı - Cənubi Koreya Respublikasının İnha Universiteti, ABŞ-ın Corc Vaşinqton Universiteti ilə iki proqram və Türkiyənin Ege Universiteti ilə proqramlarımız davam edir.

Türkiyə universitetlərindən danışıqdan, artıq məlumatımız var ki, dekabrın 2-də Türkiyə Respublikasının Ali Təhsil Şurasının sədri Erol Özvarı ilə dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin qəbulunda Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin yaradılması məsələsinə konkret olaraq müzakirə etdik.

Bilirsiniz ki, dövlət başçısı tərəfindən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Təhsilin İnkişafı Fondunun yaradılması haqqında 14 iyul 2021-ci il tarixli fərman imzalanmışdır. Və artıq Təhsilin İnkişafı Fondu ilə müəyyən layihələrin həyata keçirilməsini planlaşdırırıq.

Baş vurdugumuz il mənə görə, Azərbaycan təhsilində uğurla həyata keçirilən STEAM ili də adlandırmaq olar. 2021-ci ildə STEAM layihəsi 302 ümumtəhsil məktəb və 10 STEAM Mərkəzini əhatə edib. 100 mindən artıq şagird STEAM tədrisinə cəlb edilib. 9-10 dekabr tarixlərində Təhsil Nazirliyi Təhsil İnstitutu ilə birlikdə ölkəmizdə ilk dəfə “STEAM Azərbaycan Festivalı 2021” təşkil etdi. İlk dəfə təşkil edilən festivalın keçirilməsində məqsəd müxtəlif idəyalar ilə fərqlənən istedadlı və yaradıcı şagirdlərin aşkar olunması, təhsilalanlar arasında yeni əməkdaşlıq və ünsiyyət imkanlarını inkişaf etdirmək idi. STEAM festivalında gördük ki, bizim Azərbaycan məktəblərində nə qədər istedadlı uşaqlarımız və innovasiyalar var. Tədris ilinin sonuna qədər 15 STEAM Mərkəzini istifadəyə verməyi planlaşdırırıq.

Son illərdə peşə təhsilinə maraq artıb. Belə ki, peşə təmayüllü siniflərimizin sayının artması, ümumiyyətlə, peşə təhsilinə olan istəyin və bu il peşə təhsilinə qəbul olan uşaqların maksimal sayda olması, ötən illə müqayisədə 12 faiz artması bizi çox sevindirir. İlk dəfə olaraq yüksək texniki peşə təhsilinə başlanılması peşə təhsili müəssisələrinin tələbələri üçün təhsillərini davam etdirmək və ali təhsil almaq baxımından yeni imkanlar açır.

Həyatə keçirdiyimiz “Rəqəmsal bacarıqlar” layihəsi bu il daha çox şagirdin əhatəliliyi baxımından uğurlu olub. Layihə 190 min şagirdi əhatə edir. Təbii ki, bütün bu layihələr və əldə olunan nailiyyətlər əsasən Azərbaycan məktəbinə yeniliklərin gəlməsi ilə əlaqədardır.

Mən azərbaycanlı şagirdlərin olimpiada nailiyyətlərini də xüsusi qeyd etmək istərdim. 2021-ci ildə məktəblilərimiz 15 müxtəlif beynəlxalq olimpiada və müsabiqələrdə iştirak edib. Şagirdlərimiz 6 qızıl, 16 gümüş, 33 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 55 medal qazanıblar.

Azərbaycan beynəlxalq qiymətləndirmələrdə iştirak edir. Yəni, biz təhsil sistemi olaraq nədənsə kənardan qalmaq, nəyisə gizlətməyi sevmirik və yaxud da istəmirik. Amma təbii ki, sistem böyük olduğuna görə hələ də həlli vacib məsələlər var. Bunları da danırıq. Bizim inandığımız budur ki, elə həll yolları, mexanizmlər var ki, onların tətbiqi bir deyil, yüzlərlə, minlərlə adamın problemini eyni anda həll edə bilər. Biz o mexanizmləri tətbiq etməsək həmin fərdi problemlər həmişə olacaq və bununla sadəcə olaraq həyatımızı və zamanımızı onların həllinə sərf edəcəyik.

Təhsil tələbə krediti

- *Təhsil tələbə kreditləri. Emin müəllim, əslində bu, sosial sifarişdir. Siz də razılaşırsınız, çoxdan gözlənilən bir xəbərdir. Bunu şərtləndirən əsas amillər nədən ibarətdir?*

- Cəmiyyətdə təhsil tələbə kreditinin hələ də tam mahiyyəti və mənası başa düşülmür. Ən basit və sadə şəkildə desək, təhsil tələbə krediti ali təhsil almaq istəyən, amma bunun üçün maddi imkan olmayan şəxs üçün əlavə bir imkandır. Düşünürəm ki, təhsil tələbə krediti minlərlə Azərbaycan gəncinə daha asan yolla təhsil almasına imkan yaradacaqdır.

Eyni zamanda, bu, maliyyə resurslarının, daha dəqiq desək, uzunmüddətli vədədə təkrar istifadəsinə imkan verəcəkdir. Yəni, tələbə bu gün kreditini alırsa, müəyyən vaxtdan sonra işləyərək həmin krediti geri qaytarıqdan sonra o maddi vəsaitlə növbəti dəfə başqa bir adamın təhsil almasına imkan yaradır. Yəni, əsas fərqlərdən biri budur.

Bazar iqtisadiyyatından danışırıqsa və bu iqtisadiyyata şüurlu şəkildə keçidi nəzərdə tuturuqsa, burada 2 vacib məsələ çox önəmlidir. Bir, fərdin məsuliyyəti - yəni fərdin verdiyi qərarlardır. Hər bir şəxs özü ilə bağlı daha ciddi məsuliyyət daşıyır, nəinki başqa adamlar onunla bağlı. Yəni, hər bir insanın özündən olan gözləntisi daha yuxarı olmalıdır, nəinki həmin insanın başqa adamlardan olan gözləntisi. Bu,

Emin Əmrullayev: “2022-ci ilə böyük ümidlər, arzular və planlarla daxil oluruq”

mənə çox vacibdir. Və burda fərdi məsuliyyət nədən ibarətdir? Hər bir şəxs ali təhsil almaq, özünün növbəti həyatını, karyerasını formalaşdırmaq istəyir və bunun məsuliyyətini də dərk edir. Ona necə deyərlik, bu imkanı yaratmaq məsələsi Təhsil Nazirliyinin funksiyası, vəzifəsidir. Və biz deyirik, bu imkanı tələbə krediti ilə yaradırıq.

Təhsil tələbə krediti ali təhsil müəssisələrimiz üçün böyük imkandır. Bilirsiniz ki, bir çox hallarda tələbələrə ali təhsil müəssisələri arasında ödəmə problemləri yaranır. Tələbələr vaxtında öz təhsil haqlarını ödəyə bilməmələri barədə məsələ qaldırılırdı. Bu da bir imkandır ki, ali təhsil müəssisəsi arası kəsiləndən maliyyələşməsinə təmin etsin. Bu, həm də ali təhsil müəssisəsinin inkişafı deməkdir, burada çalışan müəllimlərin əməkhaqqı məsələsidir və s. Təhsil tələbə kreditləri ilə bağlı məsələ bizim üçün yenidir. Düşünürəm ki, 3-5 ildən sonra biz təhsil tələbə kreditlərinin ali təhsilə olan təsirləri haqqında daha ətraflı danışa bilərik. Yəni, təhsil tələbə krediti vermədən ali təhsil alanlara təsirləri haqqında danışmaq yalnız mülahizə və proqnoz xarakterində qalır.

Kiçik faizlərlə və uzun müddətə

- *Ümumiyyətlə, bu cür maliyyə mənbələri haradan formalaşır?*

- Hələ ki, ilkin mərhələdə bu, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən ayrılır. Təbii ki, bu kreditlər mənfəətli kreditlər deyildir. Dövlət bundan mənfəət əldə etmir. Kreditlərin faizi bildiyiniz kimi, 2 və 6% olaraq müəyyən edilmişdir. Çox aşağı faizdir və 20 il müddətinə qaytarılacaq. İqtisadi dildə desək, pulun real dəyərindən daha aşağıdır. Təhsil tələbə kreditinin sosial və standart növləri var. Sosial təhsil tələbə kreditindən yalnız sosial həssas təbəqəyə aid ailələrin üzvlü olan tələbələr istifadə edə biləcəklər. Standart kredit növündən yararlanmaq istəyən tələbələr üçün də müvafiq şərtlər açıqlanmışdır.

- *Nəzarət mexanizmi bir qədər arxa plana keçməyəcəkmiz?*

- Xeyir, çünki Təhsil Tələbə Krediti Fondu o nəzarəti həyata keçirəcək və burada imzalanmış müqavilə, öhdəliklər və s. məsələlər öz əksini tapır. Hüquqi baza da var. Amma yenə də əsas məsələ imkan məsələsidir, nəinki öhdəlik. Yəni, biz istəyirik ki, əhəlinin aztəminatlı təbəqələrindən olan şəxslərin təhsilə əlçatanlığını təmin etməklə, daha çox sayda gəncimizin ali təhsil almasına imkan və şərait yaransın.

Əsas hədəflər...

- *2022-ci ildə Təhsil Nazirliyi olaraq sizin əsas prioritetləriniz nədən ibarətdir?*

- Təhsil sistemi çox böyük olduğuna görə bizim hər zaman diqqətdə saxladığımız məsələ səmərəliliyi artırmaq, vətəndaşlarla ünsiyyətimizi düzgün qurmaqdır. Burada çox ciddi maarifləndirmə işinə ehtiyac var. Çalışırıq ki, açıq şəkildə qeyd edək ki, biz Təhsil Nazirliyini əgər fərdi problemlərin və şikayətlərin həlli bürosuna çevirsək, ola bilər ki, 150-200 adamın hansısa suallarına daha tez cavab verək, amma yaxşı təhsil sistemi qura bilməyək. Bu, o demək deyil ki, biz vətəndaş müraciətlərinə baxmırıq. Sadəcə olaraq vətəndaşlar öz müraciətlərini və şikayətlərini aidiyyəti qaydada etməlidirlər ki, həm onların şikayətlərinə tez baxa, həm də üzərilməzə düşən digər vəzifələri yerinə yetirə bilək. Və inandığım ondan ibarətdir ki, əgər biz ciddi şəkildə təhsil islahatı aparmaq istəyirik və yaxud aparmaqdayıqsa, bu halda cəmiyyət, valideyn və vətəndaşlar həmrəy olmalı və müəyyən mənada həmin məqsədə doğru getməliyik. Burada ayrı-ayrı fərdlərin kənarına çıxıb öz problemini tez həll edib, bütövlükdə sistemdə nə baş verirsə-versin təfəkküründə olması qəbuləlməzdir. Düşünürəm ki, Təhsil Nazirliyi üçün əsas prioritetlərdən biri də yerlərdə təhsilin idarəetməsinin təkmilləşdirilməsidir. Yəni, həqiqətən də Təhsil Nazirliyinə gələn müraciətlərin 99 faizi yerində həll oluna bilən problemlərdir. Ya məktəb direktoru tərəfindən, ya rayon

təhsil idarəsi tərəfindən və yaxud ali təhsil, peşə təhsili müəssisələri rəhbərləri tərəfindən tez həll edilə bilər. Yəni, bunu yerində həll etmək mümkündürsə, sual olunur, niyə görə həll olunmur. Və bu, yalnız vətəndaşa deyil, həm də bizim həmkarlarımıza olan sualmızdır. Çünki düşünürəm ki, hamının öz işini vaxtında və düzgün görməsi olduqca vacibdir. Ona görə istər vətəndaş müraciətləri, resurslarla, məktəblərin idarəedilməsi, istərsə də təminat və digər məsələlər ilə bağlı səmərəliliyin artırılması mütləqdir. Yəni biz hər bir problemin həllini vətəndaş nazirlik və yaxud da ki, yer nazirlik görürüksə heç vaxt səmərəli nəticəyə nail ola bilməyəcəyik. Bu, mümkün deyil. Bizim məqsədimiz nədir? Problemi həll etməkdirsə onda biz bunun düzgün həll yolunu axtarıb tapmışıq və yaxud da tapa bilərik. Bunun həll yolu yerlərdədir. Uşağın 3-cü yox, 1-ci partada oturmaması ilə bağlı istəklər mənə Təhsil Nazirliyində həll ediləməlidir. Və yaxud da ki, 2 yaşlı və ali təhsilli insan arasındakı fərdi konflikt nazirlikdə hakim rolunu oynayan məmur tərəfindən həll olunmalıdır. Bu məsələləri yerlərdə həll etmək mümkündür. Cəmiyyətimizdən də bir qədər gözləntimiz bundan ibarətdir ki, yerlərdə daha çox əməkdaşlıq və qarşılıqlı inamı artırmaq. Bu il də təhsilin ən müxtəlif pillələrində həyata keçirdiyimiz layihələr davam edəcək, ümumtəhsil müəssisələrində təhsilin keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı müəyyən işlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. Məktəblərə daha çox innovativ məzmunu tətbiq etmək, STEAM dərslərə yer verilməsini planlaşdırırıq. Onu da qeyd edim ki, bu il biz Azərbaycanın təhsil tarixində maksimal sayda kompüterlər almışıq. Və növbəti illərdə şagird - kompüter nisbətini 6:1-ə çatdırmağı düşünürük. Bu isə öz-özlüyündə artıq rəqəmsal qiymətləndirmə, summativ testlərin rəqəmsallaşması, elektronlaşmasıdır. Bunlar bizə valideynlərlə ünsiyyətin daha tez qurulması, onlara övladlarının aldığı qiymətlərin elektron qaydada ötürülməsi və bu tipli müxtəlif imkanları da yaradacaqdır.

Ali təhsildə əhatəliliyin, keyfiyyətin, beynəlmilləşmənin, ikili proqramların artırılması da bizim qarşımıza qoyduğumuz əsas hədəflərimizdənndir.

Peşə təhsilinin inkişafı da bizim diqqətdə saxladığımız ən prioritet istiqamətlərimizdənndir. Peşə təhsili müəssisələrinə 2022-ci ildə qəbul sayının artırılmasını gözləyirik. Qısamüddətli peşə təlimləri haqqında danışmaq imkanımız olmadı. Bu il ilk dəfə pilot olaraq biz 1000-ə yaxın gənci bu təlimlərdən keçirmişik. Və görünən budur ki, 3-6 ay ərzində kursu bitirdikdən sonra işə düzəlmə 50 faizdir. Məqsədimiz üzümizə gələn təzə ildə daha çox insanı bu kurslara cəlb etmək və peşə təhsili müəssisələrini irəliləyən doğru aparacağıdır. Məsələn, Azərbaycan və Koreya hökumətləri arasındakı razılaşmaya uyğun olaraq, Koreya İqtisadi İnkişaf və Əməkdaşlıq Fondunun maliyyə dəstəyi ilə yaradılan Sənaye və İnnovasiyalar üzrə Bakı Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi ilə bağlı yaxşı xəbər odur ki, ilk dəfədir bu təhsil müəssisəsinə qəbul olunmaq istəyənlərin sayı çox olsa da artıq yer yoxdur.

Bilirsiniz ki, oktyabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Bərdə Peşə Liseyinin açılışında iştirak edib. Həmin liseyin regional formatda olmasını planlaşdırırıq.

Təbii ki, 2022-ci il üçün ən böyük planlarımızdan biri işğaldan azad olunmuş ərazilərdə ilin sonuna qədər məktəblərin tikilməsidir. Cənab Prezidentin müvafiq sərəncamına əsasən Şuşa şəhərində 1 nömrəli tam orta məktəbin tikilməsini planlaşdırırıq. Ağdam şəhərində məktəb tikintisinə başlayırıq. Cəbrayıl da ümumtəhsil müəssisəsinin tikintisini planlaşdırılması gedir. O cümlədən digər şəhər və kəndlərdə də yeni təhsil müəssisələrinin tikilməsi nəzərdə tutulur. Bilirsiniz ki, Zəngilanda Ağalı kəndinin təməl daşı qoyulub. Bu, böyük qaydışın birinci addımıdır. Burada da çox böyük qürur və fəxr hissi ilə qeyd etmək istərdim ki, artıq məktəbin necə fəaliyyəti ilə bağlı planlar var. Yəni, deməyimin ondan ibarətdir ki, 2022-ci ilə çox böyük ümidlər, arzular və planlarla daxil oluruq. Və mən fürsətdən istifadə edib bütün təhsil işçilərimizə yeni ildə uğurlar arzulayıram.

- *Bizə vaxt ayırdığınız üçün sizə təşəkkürümüzü bildiririk.*

■ Bu gün yüksək bal toplamış abituriyentlərin 4 nəfərindən 1-i müəllimlik ixtisasını seçirsə, bu da öz-özlüyündə çox yaxşı bir xəbərdir.

■ Bu gün 90 faizdən artıq təhsil işçisi 2 doza vaksinasıyadan keçib. Hazırda buster doza ilə bağlı iş davam etdirilir.

■ Təhsilin maddi-texniki bazası gücləndirilir. Belə ki, 88 məktəb tikilib və ya əsaslı şəkildə təmir olunaraq istifadəyə verilib.

■ 2021-ci ildə STEAM layihəsi 302 ümumtəhsil məktəb və 10 STEAM Mərkəzini əhatə edib. 100 mindən artıq şagird STEAM tədrisinə cəlb edilib.

■ Dövlət ümumtəhsil müəssisələrində 230 minə yaxın insanın, bundan əlavə bizim məktəbdənkənar, orta ixtisas, peşə ixtisas təhsili müəssisələrində işləyən həmkarlarımızın da əməkhaqqısı artırılır.

■ 2 milyon 300 minə yaxın insanı əhatə edən böyük bir təhsil sisteminin gündəlik ənənəvi və yaxud da ənənəviyə çox yaxın qaydada tədrisini təşkil etməyimizi ilin uğurlu hadisəsi hesab edirəm.

■ 4000 gənc təhsil kreditindən yararlanmaq üçün müraciət edib. Bu rəqəmin bir az da artacağını gözləyirik. Növbəti həftədə biz Azərbaycanın təhsil tarixində ilk təhsil tələbə kreditlərini gənclərimizə verə biləcəyik.

■ Dekabrın 2-də Türkiyə Respublikasının Ali Təhsil Şurasının sədri Erol Özvarı ilə dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin qəbulunda Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin yaradılması məsələsinə konkret olaraq müzakirə etdik.

■ 2021-ci ildə məktəblilərimiz 15 müxtəlif beynəlxalq olimpiada və müsabiqələrdə iştirak edib. Şagirdlərimiz 6 qızıl, 16 gümüş, 33 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 55 medal qazanıblar.

■ Son illərdə peşə təhsilinə maraq artıb. Belə ki, peşə təmayüllü siniflərimizin sayının artması, ümumiyyətlə, peşə təhsilinə olan istəyin və bu il peşə təhsilinə qəbul olan uşaqların maksimal sayda olması, ötən illə müqayisədə 12 faiz artması bizi çox sevindirir.

■ Ölkəmizdə məktəbəqədər təhsil müəssisələri ilə əhatə olunmayan yerlərdə, müəyyən kəndlərdə bu günə qədər 850-dən artıq icma əsaslı məktəbəqədər təhsil qrupları təşkil olunub. Burada 16000-dən artıq uşaq təhsilə cəlb olunub.